

ANALÝZA OBOROVÉHO PROSTŘEDÍ ODVĚTVÍ VÝROBY PRŮMYSLOVÝCH KRMIV

J. Duda, P. Křížová

Došlo: 7. června 2010

Abstract

DUDA, J., KŘÍŽOVÁ, P.: *Analysis of the industry environment of the industrial feed-production*. Acta univ. agric. et silvic. Mendel. Brun., 2010, LVIII, No. 6, pp. 103–110

Production of industrial feeds for livestock and pets is an integral part of food products' production. Production of feeds thus shares in sales worth twenty billion CZK. The paper describes and analyses the basic external environment factors operating in this sector. Most important external environment factors were identified using Porter's model of five movement forces of competition within an industry. Threat of entry of new companies in the sector can be expected especially from abroad. Capital investments required in this sector are very high and therefore only imports of finished product can be expected or direct purchase of an already built operation. Existing manufacturers also have a competitive advantage in certain brand-loyalty and market position. An important force within the industry is represented by suppliers, quality and price of raw materials. Most important inputs for production of feeding mixtures represent cereals and an ingredient with oil seed, and the price of both commodities is rather unstable and is expected to grow. In the analysed sector there operate many companies, none of them having dominant position. Major companies are briefly described in this paper as MIKROP Čebín, VVS Verměřovice, ZZN Pelhřimov, Tekro.

Production of feed mixtures is significantly influenced by livestock development. Unfortunately, there is a gradual reduction in livestock numbers in all categories, above all pigs and cattle. Feed manufacturers should focus on the expansion of other parts of the market – feeds for pets, fish, etc. It is arguable that the role of substitutes in the industrial feed production is not high. Full-value substitute for the industry does not exist.

livestock and pets, Porter's model, industrial feed-production

Produkce průmyslových krmiv se od roku 2000, kdy byla produkce okolo 3 130 000 tun, mírně zmenšuje a pohybuje se kolem tří milionů tun. Rovnoměrným dílem se na produkci podílí produkce krmných směsí pro prasata (cca 37%) a drůbež (cca 36%), podíl produkce krmných směsí pro skot je přibližně dvacetiprocentní. Produkci odvětví výroby průmyslových krmiv ovlivňují početní stavy chovů a ekonomická situace na jednotlivých trzích komodit.

Cílem práce je identifikovat a stručně zhodnotit vybrané hlavní faktory oborového prostředí odvětví výroby průmyslových krmiv.

MATERIÁL A METODY

Pro splnění stanoveného cíle byly využity literární zdroje uvedené v seznamu použité literatury. Pro identifikaci a zhodnocení jednotlivých faktorů oborového prostředí bylo využito Porterova modelu pěti hybných sil (Porter, 1994), který se zabývá vlivem odběratelů a dodavatelů, rolí substitutů a stávající konkurence, identifikací bariér vstupu nových konkurentů do odvětví.

Krmivem se rozumí produkt rostlinného nebo živočišného původu, čerstvý nebo konzervovaný, a produkt jeho průmyslového zpracování, organická a anorganická látka, s přidáním nebo bez přidání doplňkové látky, které jsou určeny ke krmení zvířat, samostatně nebo ve směsích (eAGRI, 2010).

Krmnou směsí se rozumí směs krmných surovin s přísadkou nebo bez přísadky doplňkových látek, která je určena jako kompletní nebo doplňkové krmivo ke krmení zvířat (eAGRI, 2010).

Krmnou surovinou se rozumí krmivo pro přímé krmení zvířat v původním stavu nebo po úpravě, anebo krmivo, které je určeno k výrobě krmných směsí nebo jako nosič pro výrobu premixů (eAGRI, 2010).

Doplňkovým krmivem se rozumí směs krmiv s vysokým obsahem určitých živin, která po doplnění do jiných krmiv pokrývá potřebu denní krmné dávky (eAGRI, 2010).

Premixem se rozumí směs doplňkových látek nebo směs jedné nebo více doplňkových látek s krmnými surovinami nebo vodou používanými jako nosiče, neurčená k přímému krmení zvířat (eAGRI, 2010).

VÝSLEDKY

Obor krmivářství bylo možné zařadit do roku 2008 dle Odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ) do sekce D, subsekce A, oddílu 15, skupiny 15.7 (výroba krmiv).

Od 1. ledna 2008 je tato klasifikace dle CSÚ (2010) nahrazena Klasifikací ekonomických činností (CZ-NACE), která je vypracována na základě mezinárodní statistické klasifikace ekonomických činností. Klasifikace výroby krmiv je uvedena v tabulce I. Ve struktuře je zahrnuta sekce, oddíl, skupina a třídy (viz Tab. I).

I: Zařazení oboru do CZ-NACE

I: The industry classification to CZ-NACE

Kód	Název
C	Zpracovatelský průmysl
10	Výroba potravinářských výrobků
10.9	Výroba průmyslových krmiv
10.91	Výroba průmyslových krmiv pro hospodářská zvířata
10.92	Výroba průmyslových krmiv pro zvířata v zájmovém chovu

Zdroj: ČSÚ (2010)

Výroba krmiv se standardně podílí na tržbách za prodej vlastních výrobků v oboru výroby potravinářských výrobků devíti procenty, v absolutní hodnotě téměř hodnotou 20 miliard Kč.

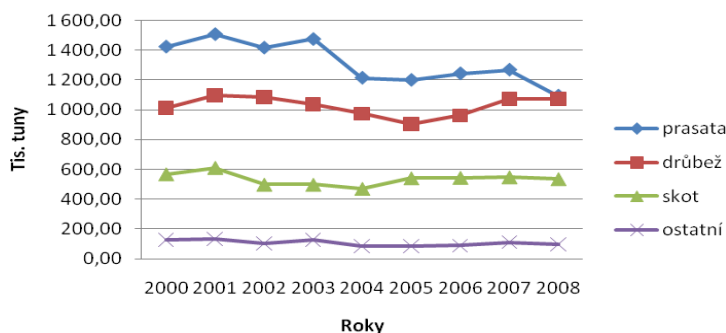
Vývoj produkce jednotlivých krmných směsí je zřejmý z Obr. 1, který zachycuje období 2000 až 2008. Největších výkyvů dosahují krmné směsi pro prasata a drůbež.

Ohrožení ze strany nově vstupujících firem

Nově vstupující společnosti přinášejí do odvětví novou kapacitu, snahu získat podíl na trhu a často značné zdroje. Hrozba vstupu nových společností závisí na existujících překážkách vstupu v kombinaci s reakcí stávajících účastníků, kterou může vstupující firma očekávat (Porter, 1994). Oblast krmivářství je velice problematická a spíše přístupná pro odborníky, kteří se o ni již delší dobu zajímají. Ohrožení ze vstupu nových firem lze přepokládat zejména z mezinárodního pohledu, kdy výrobce ze zahraničí vstoupí na tuzemský trh a nabídne své produkty ke koupi.

Bariéry vstupu pro potenciální nové konkurenty:

1. *Úspory z rozsahu* – tyto úspory využívají již zavedené společnosti, které mají určitou pozici na trhu a mají stabilizované hospodaření. Jedná se zejména o velké společnosti působící na trhu, které produkují velké množství výrobků. Pro nově vstupující společnosti se jedná o významný omezující faktor.
2. *Diferenciace produktu* – podniky, které na trhu již delší dobu působí, mají získanou určitou věrnost ke značce a pozici na trhu. Nově vstupující společnosti tak hůře přicházejí do povědomí zákazníků a musejí vynaložit zvýšené náklady na propagaci své společnosti a výrobků zejména v počáteční fázi podnikání. Je pro ně obtížnější konkurovat stávajícím výrobcům.
3. *Kapitálová náročnost* – kapitálová náročnost je v tomto odvětví velmi vysoká. Je nutné vynaložit vysoké pořizovací náklady na pořízení strojů, zařízení, technologií a nákladů na výzkum a vývoj.
4. *Přechodové náklady* – náklady související se změnami dodavatelů jsou z pozice zákazníků vyšší. Každý výrobce nabízí specifický produkt, který

1: Vývoj produkce krmných směsí mezi lety 2000 až 2008

1: The production of industrial feeds between 2000–2008

Zdroj: portál eAGRI (2010)

se může lišit požadavky zákazníka. Jedná se například o náklady na testování výrobků, kde kvalita krmiv samozřejmě zastává významnou roli v rozhodování o koupi u odběratele.

5. *Přístup k distribučním kanálům* – jedná se o přístup výrobců k maloobchodním a velkoobchodním řetězcům, kdy se výrobky dostávají snáze k odběratelům. Přístup k distribučním kanálům nepovažujeme za bariéry vstupu do odvětví.
6. *Nákladové zvýhodnění nezávislé na rozsahu* – nákladové zvýhodnění spočívá v tom, že např. podnik může vlastnit technologii na výrobu produktu či mít určité know-how, což je v oboru krmivářství určitě zastoupeno. Výhodná poloha společnosti je též vhodná. Může tak být uskutečněn snazší přístup k zákazníkům, dodavatelům atd. Některé společnosti využívají koncentrované výroby na jednom místě.
7. *Vládní politika* – aby mohl nově vstupující podnik začít podnikat, je nutné dodržet velké množství zákonů, nařízení, vyhlášek jak vnitrostátních, tak i plynoucích z EU. U krmiv a krmných směsí musí být prováděny kontroly vzorků produktů.

Vstup nových potencionálních společností do sledovaného odvětví je možný, ale v odvětví jsou vysoké bariéry vstupu, tak jak je popsáno výše. Ohrožení ze vstupu nových společností do odvětví lze čekat zejména ze zahraničí. Kapitálová náročnost investic je v tomto odvětví velmi vysoká, a proto se dá předpokládat pouze nabízení hotových produktů z dovozu, popř. přímou koupi již vybudovaného staršího provozu.

Dodavatelé

Dodavatelé, převážně zemědělské prvovýrobci, představují velmi důležitou roli v odvětví. Správný výběr dodavatelů může napomoci výrobcům prů-

myslových krmiv ke vzájemné spokojenosti mezi oběma stranami.

Při vyrábění premixů, doplňkových krmiv, je výběr dodavatele důležitý. Na tyto produkty jsou kladeny velké důrazy na kvalitu. Je důležité, aby výsledné výrobky nebyly např. kontaminovány. Mezi dodavatele můžeme zařadit dodavatele jednotlivých složek produktů (solí, sójy, vitamínů, vápence, šrotu atd.), dodavatele palet, pytlů pro produkty a také například dopravy.

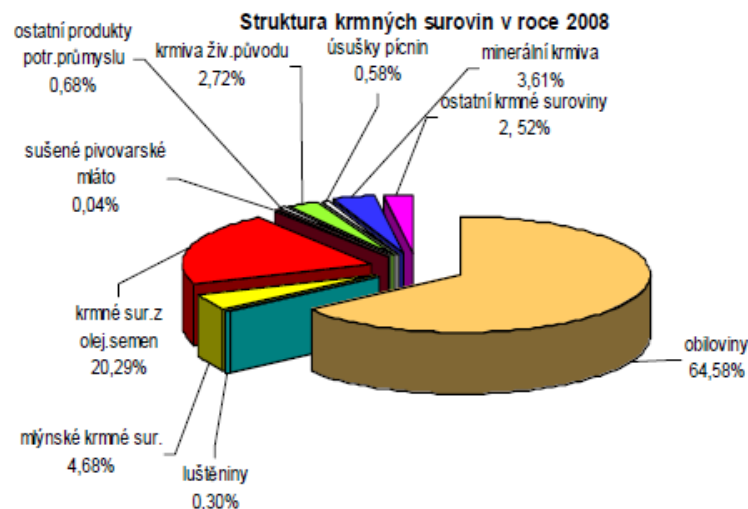
Jak je tomu v obchodní praxi běžné, při dlouholeté spolupráci či odběru určitého množství produktů jsou poskytovány slevy apod.

Při výrobě průmyslových krmiv (krmných směsí), tak jak je uvedeno v Obr. 2, je zapotřebí nejvíce obilovin, které tvoří téměř dvě třetiny potřebné krmné směsi. Nezbytnou součástí krmiv jsou krmné suroviny z olejových semen. Dalšími vstupními látkami pro výrobu krmných směsí jsou např. minerální krmiva, mlýnské krmné suroviny, krmiva živočišného původu, luštěniny. Jak je výše uvedeno, nejvíce jsou zastoupeny obiloviny, zejména pšenice (50,27%). Bližší vývoj spotřeby obilovin pro výrobu krmných směsí v letech 2000 až 2008 je znázorněn v Obr. 3, kde mezi lety 2003 až 2007 došlo ke značnému výkyvu a spotřeba této komodity klesá.

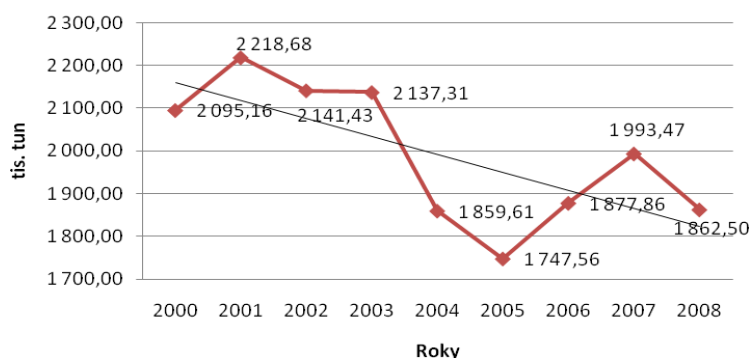
Ceny zemědělských prvovýrobců (CZV)

Osevní plocha obilovin se dlouhodobě udržuje na 1 600 tis. ha. Nejvýznamnější obilovinou je ozimá pšenice.

Ceny zemědělských prvovýrobců se z hlediska ročního i měsíčního sledování u jednotlivých plodin vyvíjí odlišně. Průměrné ceny zemědělských výrobků v letech 2002 až 2008 u vybraných komodit jsou zřejmé v Obr. 4. Mezi lety 2004 až 2007 došlo k významnému snížení cen. Nejvyšší ceny byly dosaženy v roce 2008, ale již během roku 2008 (druhá polovina roku) však docházelo u všech plodin k vý-

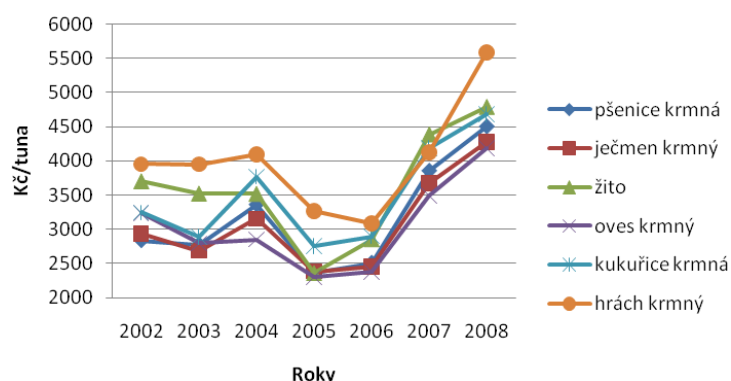
2: Struktura krmných surovin
 2: The structure of fodder materials
 Zdroj: portál eAGRI (2010)

3: Vývoj spotřeby obilovin pro výrobu krmných směsí mezi lety 2000 až 2008

3: Development of consumption of cereals for the production of industrial feeds 2000–2008

Zdroj: portál eAGRI (2010)

4: Vývoj průměrných cen zemědělských prvovýrobců v období 2002 až 2008

4: Development of average prices of agricultural primary producers in the period 2002–2008

Zdroj: portál eAGRI (2010)

raznému snížení cen. Například u pšenice krmné činila v měsíci květnu cena 5 682 Kč za tunu produkce a v prosinci pouze 2 713 Kč.

Odběratelé

Odběrateli analyzovaného odvětví jsou zejména zemědělské společnosti, velkochovatelé hospodářských zvířat a drobní chovatelé, myslivecké a rybářské společnosti. Jak bylo zmíněno v úvodu článku, dvě třetiny produkce krmných směsí tvoří krmné směsi pro prasata, drůbež, pětina produkce je krmná směs určená pro skot.

Produkce průmyslových krmiv je ovlivněna stavem hospodářských zvířat. Jak lze vidět z Tab. II, celkově stav hospodářských zvířat v ČR klesá. Vážná situace je v chovu prasat. Přestože obliba vepřového masa se u konzumentů téměř nemění, na českém trhu je situace pro producenty nepříznivá z důvodu nízké efektivity výroby a levnějších cen masa ze zahraničí (zejména zemí EU). Z těchto důvodů dochází ke snižování stavů prasat u chovatelů, resp. k likvidaci samotných chovů. Podobná situace je i u chovu skotu, kde propad cen mléka zapříčinil snižování stavů chovů. Naproti tomu stavy ovcí a beranů, koní narůstají.

Substituty

Substituty představují možné alternativy k výrobkům daného odvětví, které mohou plně konkurovat těmto produktům. Existuje určitá míra, do které lze produkty substituovat, tzn. v případě použití dokonalých substitutů je náhrada jiným výrobkem naprosto nejlepší a produkty se od sebe prakticky neliší.

V oblasti krmných směsí, premixů, lze nalézt substituty jen k určitým výrobkům. Záleží na druhu a kategorii zvířete, pro které se daný produkt použije a také mimo jiné na etapě chovu, užítkovosti. Každá krmná směs či premix je adekvátně přizpůsobena nezbytným kladeným požadavkům. U skotu lze krmit kromě jiného i trávou, jetelem, ale například u březího skotu jsou vyšší nároky na jednotlivé složky výsledného krmiva a požaduje se více vitamínů. U drůbeže v intenzivním chovu je krmení pouhým zrním nepřijatelné. Celkově by se dalo říci, že nalézt vhodné substituty pro toto odvětví je skoro nemožné a tlak ze strany substitutů je proto nízký. Hotová krmiva obsahují prakticky vše, co je nutné pro co nejlepší výživu zvířat.

II: Vývoj stavů hospodářských zvířat v ČR (tis. ks)
 II: The development of livestock in Czech Republic (thousand)

Rok	Skot		Prasata		Ovce a berani	Koně	Drůbež	
		z toho: krávy		z toho: prasnice				z toho: slepice
2000	1 574	615	3 688	297	84	24	30 784	11 739
2001	1 582	611	3 594	293	90	26	32 043	11 677
2002	1 520	596	3 441	289	96	21	29 947	6 838
2003	1 474	590	3 363	283	103	20	26 873	7 044
2004	1 428	573	3 127	251	116	20	25 494	6 394
2005	1 397	574	2 877	232	140	21	25 372	5 941
2006	1 374	564	2 840	229	148	23	25 736	6 316
2007	1 391	565	2 830	225	169	24	24 592	6 288
2008	1 402	569	2 433	179	184	27	27 317	6 309
2009	1 363	560	1 971	142	183	28	26 491	6 464

Zdroj: ČSÚ (2010)

Konkurující podniky v odvětví

V odvětví krmivářství můžeme nalézt konkurenty v tuzemsku i v zahraničí. Zde budou popsány vybrané společnosti působící v daném odvětví.

Významnou společností působící v odvětví je *MIKROP Čebín, a.s.* Společnost MIKROP ČEBÍN, a.s. se zabývá vývojem, vlastní výrobou a distribucí minerálních a minerálně-vitaminových premixů i směsí pro výživu všech druhů hospodářských zvířat. Významným hlediskem je to, že navazují na vlastní třicetiletou tradici v oboru a v současnosti patří k nejvýznamnějším českým výrobcům pro krmivářský průmysl, jeho aktiva dosahují padesát milionů Kč. Působí však nejen v České republice, ale i v zahraničí (dceřiné společnosti na Slovensku a Ukrajině). Podnik splňuje parametry ISO 9001:2000, ISO 14000:2005 A HACCP. V roce 2005 zavedl prodej tekutých vitaminů a léčiv a začal uplatňovat nový přístup v řešení minerální výživy – tekuté minerální doplňky. Ve stejném roce započal vývoj sortimentu pro lesní zvěř a v následujícím roce již úspěšně uvedl tento sortiment na trh. Je významným výrobcem sortimentu pro sportovní koně. V roce 2008 pak uvádí sortiment výrobků pro ekologické chovy v ekologickém zemědělství – certifikace společností KEZ o.p.s (Mikrop Čebín, 2010).

Další významnou společností je *ZZN Pelhřimov, a.s.* Akciová společnost ZZN Pelhřimov patří mezi největší výrobce krmných směsí na českém trhu s kapacitou výroby 100 000 tun ročně. Prodává krmné směsi všech kategorií zvířat zákazníkům do více než dvaceti regionů České republiky. Výroba a prodej krmných směsí a skladování surovin pro jejich výrobu je certifikována v rámci integrovaného managementu systému mezinárodní společnosti Det Norske Veritas. V rámci tohoto systému je certifikováno plnění požadavků norem ISO 9001:2000, ISO 14001:2004, OHSAS 18001:1999, HACCP. Společnost je též držitelem certifikátu pro výrobu medikovaných krmiv. Společnost nabízí jako alternativu pro zákazníky i výrobu krmných směsí mobilními

míchárnami přímo v zemědělských podnicích z jejich vlastních krmných obilovin (ZZN Pelhřimov, 2010).

Trouw Nutrition Biofaktory, s.r.o. Skupina podniků Biofaktory je součástí Trouw Nutrition Biofaktory pro ČR. Působí v ČR i v zahraničí. Činnost je zaměřena na výrobu a prodej premixů krmných aditiv, vitaminominerálních doplňků krmiva, vitaminových koncentrátů, veterinárních přípravků a extrudovaných krmiv. Jedná se o střední podnik, protože zaměstnává 50–99 pracovníků a roční obrát nepřesahuje 43 milionů EUR. Mezi silné stránky společnosti patří členství v evropském sdružení FEFAC a chovatelů drůbeže v Evropské komisi výživy při WPSA, kvalitní webová prezentace s e-shopem, širší škála výrobků pro psy a kočky aj. (TNB, 2010).

Tekro, spol. s r.o. Společnost vznikla v roce 1991 a řadí se mezi největší společnosti na českém (Olomouc, Praha, Rokycany, Dvory nad Žitavou) a slovenském premixovém trhu. Zastává svou pozici i na Ukrajině a v Ruské federaci. Specializují se na výrobu, marketing a poradenství v oblasti výživy a chovu domácích a hospodářských zvířat. Dodržují politiku jakosti, HACCP i environmentální politiku. Jedná se o střední podnik, protože zaměstnává 100–199 pracovníků a roční obrát nepřesahuje 43 milionů EUR. Mezi silné stránky podniku patří například účast v programu Galaxie, systém Tekrocid, program pro ochranu zvířat před onemocněním, širší sortiment výrobků pro psy a zavedené projektové centrum (Tekro, 2010).

VVS Verměřovice, s.r.o. Počátky výroby společnosti se datují do roku 1970, současná společnost byla založena v roce 2000. Působí po celé ČR, ale i ve světě (Slovensko, Polsko, Litva, Ukrajina i Střední východ). Zabývají se krmivy, krmnými směsmi, premixy, krmnými surovinami aj. Dodržují politiku jakosti, HACCP i environmentální politiku. Jedná se o malý podnik, protože zaměstnává méně než 50 pracovníků a roční obrát nepřesahuje 10 milionů EUR. Mezi silné stránky společnosti mimo jiné patří vydávání chovatelského balíčku a informačního

magazínu, třídění komunálního obchodu. Slabou stránkou je menší sortiment výrobků (VVS Verměřovice, 2010).

Fides Agro, spol. s r. o. Společnost vznikla v roce 1995 a sídlí v Šardicích (okr. Hodonín). Předmětem činnosti je výroba krmiv, směsí, premixů aj. včetně obchodní a poradenské činnosti. Tak jako u předchozích firem jsou nabízeny i výrobky vhodné pro ekologické zemědělství (certifikace KEZ) a dodržují politiku jakosti a HACCP. Jedná se o malý podnik, protože zaměstnává méně než 50 pracovníků a roční obrát nepřesahuje 10 milionů EUR. Jako silné stránky lze identifikovat přidělení statutu BAT (Best Available Technology), vydávání zpravodaje. Slabou stránkou je sortiment výrobků především pouze pro skot a prasata a menší distribuční pokrytí (Fides Agro).

Mezi další významnější tuzemské konkurenty patří společnost UNIVIT s. r. o. (malý podnik na Moravě); FREMIS, a. s. (malý podnik v Čechách); TREWIT s. r. o. (malý podnik na Moravě); APROS s. r. o. (malý podnik v Čechách); MJM Litovel a. s. (střední podnik s divizí na výrobu krmiv); ZZN Pardubice, a. s.; Zemědělské služby Běstovice, a. s. (malý podnik); Jamenská a. s. (malý podnik), GUYO-

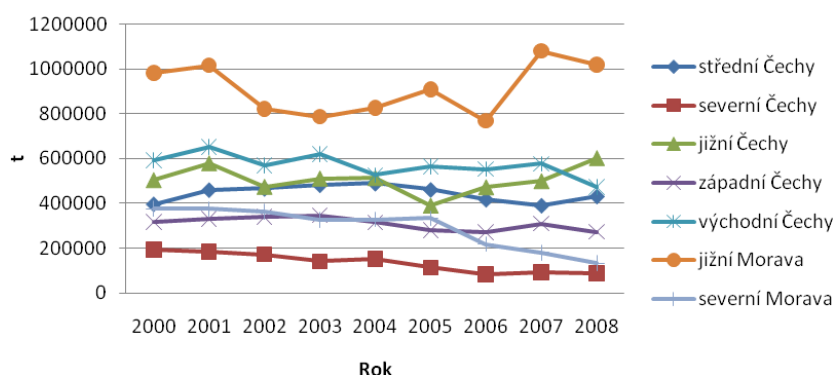
KRMA, spol. s r. o. (malý podnik, dceřiná společnost), VKS Podhledští Dvořáci, a. s. (malý podnik), VKS PaP a. s. (malý podnik, Újezd u Brna).

Mezi zahraniční konkurenty, respektive domácí konkurenty se zahraničním podílem u nás, lze zařadit například Schaumann ČR, s. r. o.; Sano – Moderní výživa zvířat, spol. s r. o. a níže uvedená společnost De Heus, a. s.

De Heus, a. s. Historie výroby spadá do 80. let minulého století. Od roku 2007 je majitelem společnosti Slavkovské krmné směsi, a. s. holandská společnost De Heus a v roce 2010 došlo k přejmenování na De Heus, a. s. Sídlo se nachází v okrese Vyškov (Marefy). Vyrábí krmné směsi, premixy a koncentráty pro hospodářská zvířata. Jedná se o střední podnik, protože zaměstnává 51–100 pracovníků a roční obrát nepřesahuje 43 milionů EUR.

Mezi silné stránky náleží dlouholeté know-how a zkušenosti ze zahraničí, dodávání krmných směsí do ZOO Dvůr Králové a zahraničí, přehledná webová prezentace (De Heus, 2010).

Zastoupení výrobců průmyslových krmiv je po celé ČR. V Obr. 5 lze vidět zastoupení jednotlivých krajů ČR v objemu produkce průmyslových krmiv a lze vidět dominantní roli jižní Moravy.

5: Vývoj výroby krmných směsí v letech 2000–2008 dle krajů v ČR

5: The development of production of industrial feeds in the years 2000–2008 by region in the Czech Republic

Zdroj: Zpracováno autorem dle ČMSOZZN (2010)

SOUHRN

Odvětví výroby průmyslových krmiv pro hospodářská a domácí zvířata je nedílnou součástí výroby potravinářských výrobků. Výroba krmiv se standardně podílí na tržbách v hodnotě dvaceti miliard Kč. V příspěvku jsou popisovány a analyzovány základní faktory vnějšího prostředí působící v tomto odvětví. Pro identifikaci nejdůležitějších faktorů vnějšího prostředí byla využita Porterova analýza pěti hybných sil v odvětví. Ohrožení ze vstupu nových společností do odvětví lze čekat zejména ze zahraničí. Kapitálová náročnost investic je v tomto odvětví velmi vysoká, a proto se dá předpokládat pouze nabízení hotových produktů z dovozu, popř. přímou koupi již vybudovaného staršího provozu. Stávající výrobci mají také konkurenční výhodu v určité věrnosti odběratelů ke značce a pozici na trhu. Významným faktorem v odvětví jsou dodavatelé, kvalita a ceny vstupních surovin. Pro výrobu krmných směsí je nejvíce potřeba obilovin a krmné suroviny s olejovým semenem, u obou komodit je cena nestálá a spíše se očekává nárůst jejich cen. V analyzovaném odvětví působí mnoho společností, žádná z nich nemá dominantní postavení. Významné společnosti jsou v příspěvku stručně charakterizovány; např. MIKROP Čebín, a. s., VVS Verměřovice, s. r. o., ZZN Pelhřimov, a. s., Tekro, spol. s r. o. Výrobu krmných směsí velmi ovlivňují stavy hospodářských zvířat u odběratelů krmiv. Bohužel dochází k postupnému snižování počtu hospodářských zvířat ve všech kategoriích, nejvíce u prasat a skotu. Výrobci krmiv by se měli zaměřit na rozšíření jiné části trhu, krmiva pro domácí zvířata, ryby.

Lze konstatovat, že role substitutů v oblasti průmyslových krmiv není vysoká. Plnohodnotný substitut pro toto odvětví neexistuje.

Sledované odvětví má vysoké vstupní bariéry a silné konkurenční prostředí převážně v segmentu průmyslových krmiv (skot, prasata, drůbež). Možnosti expanze jsou spíše na trhu krmiv domácích zvířat.

hospodářská a domácí zvířata, Porterova analýza, výroba průmyslových krmiv

Příspěvek je součástí řešení výzkumného záměru MSM 6215648904 „Česká ekonomika v procesech integrace a globalizace a vývoj agrárního sektoru a sektoru služeb v nových podmínkách evropského integrovaného trhu“.

SUMMARY

Production of industrial feeds for livestock and pets is an integral part of food products' production. Production of feeds thus shares in sales worth twenty billion CZK. The paper describes and analyses the basic external environment factors operating in this sector. Most important external environment factors were identified using Porter's model of five movement forces of competition within an industry. Threat of entry of new companies in the sector can be expected especially from abroad. Capital investments required in this sector are very high and therefore only imports of finished product can be expected or direct purchase of an already built operation. Existing manufacturers also have a competitive advantage in certain brand-loyalty and market position. An important force within the industry is represented by suppliers, quality and price of raw materials. Most important inputs for production of feeding mixtures represent cereals and an ingredient with oil seed, and the price of both commodities is rather unstable and is expected to grow. In the analysed sector there operate many companies, none of them having dominant position. Major companies are briefly described in this paper as MIKROP Čebín, VVS Verměřovice, ZZN Pelhřimov, Tekro.

Production of feed mixtures is significantly influenced by livestock development. Unfortunately, there is a gradual reduction in livestock numbers in all categories, above all pigs and cattle. Feed manufacturers should focus on the expansion of other parts of the market – feeds for pets, fish, etc. It is arguable that the role of substitutes in the industrial feed production is not high. Full-value substitute for the industry does not exist.

The paper is a part of solution of the research plan MSM 6215648904 „The Czech economy in the process of integration and globalization, and the development of agricultural sector and the sector of services under the new conditions of the integrated European market“.

LITERATURA

- Českomoravské sdružení organizací zemědělského zásobování a nákupu. *Historie a vývoj* [online]. [cit. 2010-05-17]. Dostupné z: <http://www.cmsozn.cz/vyroba/vyroba_ks_1997-2008.xls>.
- Český statistický úřad. *Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE)*. [online]. [cit. 2010-02-10]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_ekonomickych_cinnosti_%28cz_nace%29>.
- Český statistický úřad. *Zemědělství – časové řady, stavy hospodářských zvířat – Česká republika* [online]. [cit. 2010-02-23]. Dostupné z: <<http://www.czso.cz/csu/2008ediciplan.nsf/p/2103-08>>.
- De Heus, a. s. *Profil společnosti* [online]. [cit. 2010-05-02]. Dostupné z: <<http://www.deheus.cz/O+nas/Profil+spolecnosti/default.aspx>>.
- Fides Agro. *Historie společnosti – FIDES AGRO* [online]. [cit. 2010-02-17]. Dostupné z: <<http://www.fidesagro.cz/o-spolecnosti/historie-spolecnosti>>.
- Mikrop Čebín, a. s. [online]. [cit. 2010-06-01]. Dostupné z: <<http://www.mikrop.cz/page.do?id=77>>.
- Portál eAGRI. *Situační a výhledová zpráva průmyslová krmiva – 06/2009* [online]. [cit. 2010-05-21]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/eagri/file/3031/KRMIVA_06_2009.pdf>.
- PORTER, M. E., 1994: *Konkurenční strategie*. 1. vyd. Praha: Victoria Publishing. 403 s. ISBN 80-85605-11-2.
- Tekro. *O nás* [online]. [cit. 2010-02-17]. Dostupné z: <<http://www.tekro.cz/index.html>>.
- Trouw Nutrition Biofaktory. *Historie a vývoj* [online]. [cit. 2010-02-17]. Dostupné z: <<http://www.biofaktory.com/history/>>.
- VVS Verměřovice. *Historie* [online]. [cit. 2010-02-17]. Dostupné z: <<http://www.vvs.cz/index.php?c=historie>>.
- ZZN Pelhřimov, a. s. [online]. [cit. 2010-06-01]. Dostupné z: <http://www.zznpe.cz/?_core_cnt_SeActiveGroup=976>.

Adresa

Ing. Jiří Duda, Ph.D., Ing. Petra Křížová, Ústav managementu, Mendelova univerzita v Brně, Zemědělská 1, 613 00 Brno, Česká republika, duda@mendelu.cz

